

Pastorsutbildningen vid Enskilda Högskolan Stockholm

Det här dokumentet beskriver pastorsutbildningen vid Enskilda Högskolan Stockholm, som består av ett akademiskt utbildningsprogram – *Teologiskt program, inriktning pastor* – på 240 högskolepoäng och ett *Pastoralt program* som kompletterar de akademiska kurserna med pastorala yrkesfärdigheter.

Att vara pastor är att möta och stödja människor i livets alla skiften, inspirera, utmana och trösta, tolka bibeltexter, förstå samtiden, dela sin tro, forma gudstjänster och leda kristna gemenskaper i församlingar, i församlingsgrundande verksamhet, i sjukvården, på högskolor eller inom kriminalvården. Det är ett viktigt uppdrag som kräver stora kunskaper och färdigheter.

Pastorsutbildningens akademiska kurser ger gedigna kunskaper i praktisk teologi, systematisk teologi, bibelvetenskap, kyrkohistoria, global kristendom och ekumenik som kommer till bruk när pastorn predikar, utför själavård och genomför kyrkliga handlingar, men också viktiga färdigheter som att ställa frågor, lyssna, diskutera, reflektera och tillgodogöra sig forskningsbaserad kunskap. Det pastorala programmet kompletterar de akademiska kurserna med andra rum för lärande, som retreatar, andliga samtal, röst- och talvård och möjlighet att få öva sig i att predika och forma gudstjänster. Som helhet utgör pastorsutbildningen en integrerad process av lärande och andlig fördjupning som rustar studenten för tjänst i församling och kyrka.

Det akademiska programmet leder till en kandidatexamen i teologi (*Bachelor of Theology*), och kan för den som så önskar också omfatta en magisterexamen (*Master of Theology*). Det pastorala programmet leder till en pastoralteologisk examen (*Master of Divinity*). Den som tagit pastoralteologisk examen samt minst kandidatexamen kan ordineras som pastor i t ex Ekumeniakyrkan.

För att antas till utbildningen anmäler man sig till *Teologiskt program, inriktning pastor* på **antagning.se**. Antagna studenter blir också automatiskt antagna till det pastorala programmet. För att ordineras måste man också ansöka till det samfund där man vill arbeta om att bli antagen som pastorskandidat, vilket kan göras före eller under utbildningen.

Teologiskt program, inriktning pastor

I det teologiska programmet ingår följande akademiska kurser:

<p>Höstterminen år 1</p> <p>5IN114 <i>Bibeln och religionerna: Introduktion i religionshistoria och exegetik</i>, 15 hp</p> <p>5IN116 <i>Teologi- och kyrkohistoria</i>, 10 hp</p> <p>5IN113 <i>Global kristendom</i>, 5 hp</p>	<p>Vårterminen år 1</p> <p>5IN214 <i>Att tolka Gud och samhället</i>, 15 hp</p> <p>5IN216 <i>Text, kontext och tolkning</i>, 15 hp</p>
<p>Höstterminen år 2</p> <p>5IN313 <i>Teologier och religioner i det nutida Sverige</i>, 7,5 hp</p> <p>5IN215 <i>Kyrkorna i Sverige: historia, mångfald och dialog</i>, 7,5 hp</p> <p>5EG213 <i>Bibelhebreiska</i>, 15 hp eller</p> <p>5EN213 <i>Nytestamentlig grekiska</i>, 15 hp</p>	<p>Vårterminen år 2</p> <p>5PB211 <i>Praktisk teologi – ecklesiologiska och pedagogiska perspektiv på församling och kyrka</i>, 7,5 hp</p> <p>5PB212 <i>Homiletik</i>, 7,5 hp</p> <p>5EG325 <i>Berättare, profeter och poeter</i>, 15 hp eller</p> <p>5EN324 <i>Evangelierna och breven</i>, 15 hp</p>
<p>Höstterminen år 3</p> <p>5IN311 <i>Praktisk teologi och ekumenik: Gudstjänst, ämbete och demokrati i församling</i>, 7,5 hp</p> <p>5PB316 <i>Praktisk religionspsykologi med inriktning själavård</i>, 7,5 hp</p> <p>5KH311 <i>Ekumeniakyrkans historia och identitet</i>, 7,5 hp</p> <p>Valfri kurs om 7,5 hp</p>	<p>Vårterminen år 3</p> <p>5PB418 <i>Praktisk religionspsykologi vid kriser</i>, 7,5 hp</p> <p>5ST324 <i>Dopets och nattvardens teologi</i>, 7,5 hp</p> <p>3IN351 <i>Examensarbete, kandidat</i>, 15 hp</p>
<p>Höstterminen år 4</p> <p>5PB341 <i>Att vara ledare bland barn och unga i kyrklig verksamhet</i>, 7,5 hp</p> <p>5IN403 <i>Evangelisation och mission</i>, 7,5 hp</p> <p>Valfria kurser om 15 hp</p>	<p>Vårterminen år 4</p> <p>5PB314 <i>Pastoralt ledarskap i församling</i>, 7,5 hp</p> <p>5PB315 <i>Praktisk ecklesiologi, liturgi och homiletik i församling</i>, 7,5 hp</p> <p>Valfria kurser om 15 hp eller</p> <p>5IN451 <i>Examensarbete, magister</i>, 15 hp</p>

Campus eller distans

Det första årets kurser går att läsa antingen som campuskurs på Campus Bromma eller som distanskurs utan vare sig obligatoriska webbmöten eller obligatoriska fysiska träffar. Senare i utbildningen går många kurser som hybridkurser, där några intensiva campusdygn med mycket undervisning kompletteras med självstudier och webbmöten mellan campusträffarna. För kurser med campusundervisning eller webbmöten är närvaro på minst 80 % obligatorisk. Även den som går distanskurser är välkommen till campus för att använda biblioteket, delta i gudstjänstlivet och vara med på teologgruppsmöten där pastorsstudenter träffas.

Verksamhetsförlagd utbildning

Pastorutbildningen innehåller tre perioder av Verksamhetsförlagd utbildning. Den första perioden utgör ett moment i det pastorala programmet medan de övriga två ingår som moment i akademiska kurser. Vid varje VFU-period får studenten en erfaren pastor som handledare. Tillsammans med handledaren får studenten planera sin VFU med utgångspunkt i de teman och moment som är aktuella, och med handledaren får studenten föra återkommande samtal för att bearbeta intryck och erfarenheter.

Under höstterminen år 3 ingår i kursen *Praktisk teologi och ekumenik: Gudstjänst, ämbete och demokrati i församlingen* en sju dagar lång verksamhetsförlagd utbildning (VFU) där studenten får bearbeta vad det innebär att vara församling i Sverige idag, och vad det innebär att leda en sådan församling.

I den här VFU-perioden ingår följande moment:

- Observera hur gudstjänst förbereds, formas och firas
- Få inblick i församlingens styrning och ledning genom att delta i ett församlingsmöte, ett styrelsemöte eller genom samtal med t ex ordföranden
- Få inblick i pastorsrollen genom observation och reflekterande samtal
- Undersöka hur församlingen relaterar till det omgivande samhället och till andra kristna gemenskaper i närområdet
- Föra en reflekterande loggbok under VFU-perioden

Utbildningsförsamling

Vid fjärde årets början knyts varje student till en utbildningsförsamling att ha kontinuerlig kontakt med under hela det sista året. Med handledaren i utbildningsförsamlingen genomför studenten återkommande samtal för att bearbeta sin utbildning och koppla den till olika moment i församlingspraktiken. I utbildningsförsamlingen utförs också en barn- och ungdomspedagogisk uppgift inom ramen för *Att vara ledare bland barn och unga i kyrklig verksamhet* och en evangelisationsuppgift inom *Evangelisation och mission*.

Under vårterminen år 4 genomförs inom ramen för *Praktisk ekklesiologi, liturgi och homiletik i församling* en sju dagar lång VFU-period i utbildningsförsamlingen. I den VFU-perioden ingår följande moment:

- Själavård (Samtal med församlingsmedlem med egen erfarenhet av begravning eller vigsel)
- Gudstjänst med nattvard (förberedelser och genomförande)
- Begravning, vigsel och dop (auskultera, eventuellt i grannförsamling)
- Pastoralt ledarskap (samtal med handledare)
- Församlingsutveckling (samtal med handledare)
- Samverkan (samtal med handledare)
- Loggbok och reflektion

Pastoralt program

Det pastorala programmet genomförs parallellt med de akademiska kurserna och omfattar följande moment:

År 1	
<i>Andligt forum 1</i>	0,3 veckor
<i>Prediko- och gudstjänstseminarier 1</i>	0,4 veckor
<i>Röst- och talvård 1</i>	0,1 veckor
År 2	
<i>Andligt forum 2</i>	0,3 veckor
<i>Prediko- och gudstjänstseminarier 2</i>	0,8 veckor
<i>Röst- och talvård 2</i>	0,1 veckor
<i>Introduktion i pastorsrollen (VFU)</i>	2,3 veckor
År 3	
<i>Andligt forum 3</i>	0,3 veckor
<i>Prediko- och gudstjänstseminarier 3</i>	0,8 veckor
<i>Röst- och talvård 3</i>	0,1 veckor
<i>Dop och nattvard i praktiken</i>	0,3 veckor
År 4	
<i>Andligt forum 4</i>	0,3 veckor
<i>Prediko- och gudstjänstseminarier 4</i>	0,8 veckor
<i>Röst- och talvård 4</i>	0,1 veckor
<i>Personbearbetande samtal med terapeut</i>	0,4 veckor
<i>Vigsel och begravning i praktiken</i>	0,3 veckor

Närvaro på minst 80 % är obligatorisk för studenter i det pastorala programmet, antingen på plats på campus eller i webbmöten där sådana erbjuds. För pastorskandidater i Equmeniakyrkan tillkommer också teologgruppsamlingar, Equmeniakyrkodagar och RKL-dagar som Equmeniakyrkan arrangerar.

Andligt forum

Andligt forum genomförs tre gånger per termin och består av ett kort inledande föredrag och ett långt gruppsamtal där deltagarna bearbetar frågor om hur man tillägnar sig kristen tro, hur tron formar människors liv, samspelet mellan individuell och kollektiv förståelse av tron och de olika uttryck som tron tar sig i olika traditioner. Genom samtalets fördjupning från år till år

och genom studenternas möjlighet att bearbeta sina erfarenheter under utbildningen skapas progression från Andligt forum 1 till Andligt forum 4.

Efter fyra års deltagande i Andligt forum förväntas deltagaren:

- Ha en grundläggande kunskap och förståelse av olika kristna traditioners tolkningar av andliga erfarenheter och praktik, med särskilt fokus på traditioner som finns inom Equmeniakyrkan;
- Ha förmågan att självständigt och konstruktivt reflektera över och gestalta andlig vägledning i olika sammanhang;
- Visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap;
- Kunna reflektera mer insiktsfullt över olika fromhetsriktningar i samtiden.

Andligt forum ingår i det pastorala programmet, men andra teologistudenter har också möjlighet att delta.

Introduktion i pastorsrollen (VFU)

Under vårterminen år 2 genomförs en första VFU-period på tio dagar, som ligger utanför de akademiska kurserna och syftar till att ge en introduktion i rollen att arbeta som pastor i församling. I den här VFU-perioden ingår följande moment:

- Pedagogik – verksamhet för vuxna (delta i någon verksamhet i församlingen. Samtala med handledare)
- Gudstjänst (förberedelser och gudstjänstledning)
- Pastorsrollen (auskultera pastorn i det löpande, samtal med handledare om pastorsrollen. Förhållandet personligt/privat. Den egna andligheten)
- Samtal om tystnadsplikt
- Loggbok och reflektion

Praktisk liturgi – dop, nattvard, begravning och vigsel

Bromma folkhögskola ansvarar för två kurser med fokus på att praktiskt kunna officiera vid dop, nattvard, begravning och vigsel: *Dop och nattvard i praktiken* resp. *Vigsel och begravning i praktiken*. Dessa folkhögskolekurser läses parallellt med högskolekurserna *Dopets och nattvardens teologi* och *Praktisk ecklesiologi, liturgi och homiletik*, och tillgodoräknas sedan i det pastorala programmet.

Prediko- och gudstjänstseminarier

Prediko- och gudstjänstseminarierna är ett processinriktat, progressivt och integrerat studium med studenten och dennes möjligheter i centrum. Syftet är att studenten under utbildningen får teoretisk och praktisk utbildning i homiletik och utmanas att utveckla sin kunskap och förmåga. Syftet är också att väcka nya idéer, inspiration och lust att arbeta med gudstjänstutveckling. Progressiviteten i undervisningen sker dels i interaktion med de teoretiska kurserna, dels genom olika uppgifter i gudstjänst och predikan.

Studenterna förväntas minst en gång per läsår predika i en lokal församling, t ex i samband med Equmeniakyrkans bön- och offerdag för pastors- och diakonutbildningen i mars, och därmed få erfarenhet av att predika för en församling och reflektera över hur predikan landar i en konkret kontext. Vid dessa tillfällen filmar studenterna sin predikan och laddar upp den i

22 april 2025

Canvas som underlag för ett efterföljande digitalt seminariesamtal med läraren. Därigenom har även studenten möjlighet att studera sitt eget framträdande.

Därutöver ges studenterna möjlighet att predika i ca. 10 minuter vid en predikodag på campus, där flera studenter får tillfälle att predika för varandra och få feedback av lärare och medstudenter. Detta blir också ett tillfälle att få tid till fördjupande samtal om predikan och dess ärende.

Oavsett om predikoseminarierna sker vid en predikodag på Campus eller digitalt är syftet att studenten får ta del av feedback från ansvariga lärare där predikan kommenteras, utmanas och uppmuntras. Där samtalas om gudstjänstens liturgiska gestaltning och innehåll, samt den homiletiska framställningen och dess innehåll. Frågor ställs om gudstjänstens och predikans ärende och teologi. Seminariet bevakar också frågeställningar kring förberedelse, anspänningsnivå och hörbarhet, kroppsspråk, lyssnarkontakt, pedagogik och retorik.

Utöver detta ger läraren i röst- och talvård även individuell respons på kommunikationsmomentet i predikan i samband med den enskilda röst- och talvården.

Följande riktlinjer och lärandemål gäller för respektive nivå:

År 1

Förstaårsstudenten erbjuds att predika i en lokal församling i samband med bön- och offerdagen i mars. Innan denna bjuds studenterna in till en predikodag där de får pröva sin förberedda predikan på medstudenter och lärare. Om församlingen inte har önskat något annat uppmuntras studenten att predika över söndagens evangelietext.

Efter första året ska pastorskandidaten:

- *ha en grundläggande förståelse och känsla för gudstjänst, för behovet av olika gudstjänstformer och för nödvändigheten av att de olika momenten i gudstjänsten bildar en helhet*
- *visa sig genom praktisk tillämpning ha tillägnat sig grundkurserna i exegetik.*
- *ha prövat på processen att förbereda predikan genom att fördjupa sig i predikotexten och reflektera över vad den kan säga till en församling idag.*

År 2

Under år två och tre får studenten predika över bibeltexter av olika genrer för att förstå skillnaden i hur olika texter kan tolkas och användas i predikan, och under andra året läggs fokus på berättande texter.

Under höstterminen får studenten vid en predikodag predika utifrån en gammaltestamentlig berättande text. Under vårterminen ska studenten predika i en lokal församling utifrån en nytestamentlig berättande text från evangelierna eller Apostlagärningarna, spela in sin predikan och ladda upp den i Canvas inför seminariet. Predikan behöver hållas senast 15 april och kan exempelvis ske i samband med bön- och offerdagen i mars.

Efter andra året ska pastorskandidaten:

- *ha uppnått förmåga att i seminariet analysera planeringen, genomförandet och utvärderingen av en gudstjänst*
- *kunna analysera bibeltextens funktion samt det teologiska innehållet i gudstjänsten*

22 april 2025

- *visa förmåga att kunna använda sig av verktyg ur kommunikationskursen för gudstjänstens och predikans utformning.*

År 3

Under höstterminen ska studenten predika över en argumenterande bibeltext, t ex en nytestamentlig brevttext, vid en predikodag i slutet av terminen. Under vårterminen ska studenten predika i en lokal församling utifrån en poetisk eller profetisk text, t ex från Psaltaren, spela in sin predikan och ladda upp den i Canvas inför seminariet. Predikan behöver hållas senast 15 april och kan exempelvis ske i samband med bön- och offerdagen i mars. Studenten kan med fördel konsultera ansvariga lärare om den känner sig tveksam kring vad som räknas till argumenterande respektive poetiska texter.

Efter tredje året ska pastorskandidaten:

- *ha en förståelse för hur predikotextens genre och estetiska kvaliteter påverkar hur den kan predikas och teologiskt tolkas in i en församlingskontext.*
- *ha en fördjupad förståelse av samspelet mellan text, teologi, predikan, gudstjänst och församling*
- *ha uppnått förmåga att utifrån tolka en given text utifrån bibelvetenskapliga och kyrkohistoriska och systematiskt teologiska kunskaper*
- *kunna analysera predikan och gudstjänstledning ur ett kommunikationsperspektiv.*

År 4

Under fjärde året predikar studenten i sin utbildningsförsamling. Även under detta år förväntas studenten hålla en predikan per termin. Den ena ska vara riktad till en specifik målgrupp såsom barn, familj, ungdom, äldre, kyrkovana, människor med NPF, etc. Detta behöver inte ske i samband med en söndagsgudstjänst.

Den andra ska vara en predikan som är utformad utifrån något man ännu inte hunnit med under sina år i studierna. Det kan vara en tematisk predikan som utgår från ett givet tema, eller ett tillfälle att prova ett stilistiskt grepp som en självavårdande predikan, en predikan med fokus på ledarskap eller andlig vägledning.

Studenten spelar in båda predikningarna och laddar upp dem i Canvas inför seminariet. Predikningarna behöver hållas före 15 nov respektive 15 april för att hinna behandlas i efterföljande digitala seminarier.

Efter fjärde året ska pastorskandidaten:

- *visa stor förmåga att i gudstjänst och predikan integrera och gestalta teologi och liturgik*
- *kunna använda och analysera olika strategier och modeller för kommunikation i olika sammanhang*
- *ha förmåga att självständigt och konstruktivt reflektera över förståelse och praktik och de olika vägval som är förbundna med varje gudstjänst och predikan.*

Röst- och talvård

Undervisningen i röst, tal och kommunikation ges varje termin från och med våren år 1 och kopplas till varje students medverkan i prediko- och gudstjänstseminarier. Undervisningen har följande progression och synkronisering med kurser inom Praktisk teologi:

År 1

- Hållningen som en viktig del av det kommunikativa uttrycket
- Röstteknik, det vill säga andning, stöd, resonans och artikulation

År 2

- Högläsning av bibeltexter
- Gestaltning av kyrkohandbokens centrala texter i nattvarden
- Levandegöra prosa och dikt
- Kroppsspråk

Vårterminens övningarna synkroniseras med den akademiska kursen *Praktisk teologi – eklelesiologiska och pedagogiska perspektiv på församling och kyrka*.

År 3

- Kommunikation i större och mindre grupp
- Mikrofonteknik
- Övning i att skriva en text för sociala medier eller kyrkans hemsida
- Retoriska moment i tal och skrift

Höstterminens övningar synkroniseras med den akademiska kursen *Praktisk teologi och ekumenik*, vårterminens med *Praktisk religionspsykologi vid kriser*

År 4

- Gestaltning av kyrkohandbokens centrala texter vid begravning och vigsel
- Kroppsspråk, forts.
- Interkulturell kommunikation

Höstterminens övningar synkroniseras med kurserna *Att vara ledare bland barn och unga i kyrklig verksamhet* och *Evangelisation och mission*, vårterminens övningar med kurserna *Pastoralt ledarskap* och *Praktisk eklelesiologi, liturgi och homiletik i församling*.

Personbearbetande samtal med terapeut

En pastors identitet präglas av den egna livshistorien, och för att studenten ska bli medveten om vad som format den egna personligheten genomförs under sista året i programmet femton samtal med en erfaren terapeut som är förtrogen med frikyrklig kultur. Samtalen gör studenten medveten om egna värderingar och förhållningssätt, och ger möjlighet till reflektion och personlig bearbetning inför den väntande pastorsrollen. Ansvarig lärare hänvisar studenten till en terapeut, som efter femton genomförda samtal lämnar ett intyg om att samtalsserien är genomförd. I övrigt omfattas samtalen av tystnadsplikt.

Sammanställning av pastorala moment, uppgifter och teman under utbildningen

Moment, praktik, tema	Kurs på EHS	Kurs på BFHS/pastoralkurs	VFU/Utb. församling
Gudstjänst (förberedelser och genomförande)	PB211		VFU 1
Gudstjänst med nattvard (förberedelser och genomförande)	PB211(VT 2) IN311(HT 3) ST324 (HT 3)	VT år 3 – nattvard och dop	VFU 1 o 3
Dop	ST324 (HT 3) PB315 (VT 4)	VT år 3 – nattvard och dop	VFU 3
Vigsel (inkl. juridiskt))	PB315 (VT 4)	VT år 4	VFU 3
Begravning (inkl. kontakt med begravningsbyrå	PB315 (VT 4)	VT år 4	VFU 3
Predika	PB212 (VT 2)	Gudstjänst- och predikoseminarium	VFU 2
Självård/tystnadsplikt	PB316		VFU 3
Bön och förbön	PB315	Andligt forum	
Krisarbete	PB418		
Musik/psalmer	PB315		VFU 1 och 3
Pastorsrollen	IN311 PB314 PB315		VFU 1, 2, 3
Andligt ledarskap/egen andlighet	PB314	Andligt forum Egen retreat	VFU 1 o 3
Pastoralt och teologiskt ledarskap	PB314	Andligt forum	VFU 1, 2, 3
Konflikthantering	PB314		
Styrelsearbete/församlingsdemokrati	IN311		VFU 2
Samverkan	PB314		
Pedagogisk verksamhet (Barn och Ungdom)	PB341		Utbildn. Församling HT år 4
Pedagogisk verksamhet (vuxna)	PB211		VFU 1
Evangelisation och mission	IN403		Utbildn. Församling HT år 4
Församlingsutveckling	PB314		

Lärandemål för pastoralteologisk examen

Pastoralt förhållningssätt

Kandidaten ska efter utbildningen kunna:

- integrera teologisk kunskap, visa självkännet och mognad i kristen tro;
- självständigt och tillsammans med andra gestalta teologisk kunskap i olika sammanhang;
- på ett pastoralt och empatiskt sätt möta människor i olika åldrar, med olika bakgrunder och livssituationer;
- utöva själavård, ta emot bikt och förmedla avlösning;
- döpa, leda i nattvardsfirande, leda i andra akter som barnvälsignelse, vigsel och begravning samt föra församlingsbok och samtala om medlemskap i församling;
- reflektera och analysera över frågor om mänskliga rättigheter, demokratiska processer och maktförhållanden i församling såväl som i det övriga samhället, nationellt och internationellt;
- visa på en teologisk och organisationskulturell förståelse av det egna kyrkosamfundet och kännedom om dess organisation;
- på ett reflekterat sätt kunna gestalta och förmedla kyrkans teologiska och etiska grunder.

Förkunnelse, undervisning och lärande.

Kandidaten ska efter utbildningen kunna:

- kommunicera och förmedla kristen tro genom förkunnelse, gudstjänstledning, undervisning och samtal på ett förtroendefullt sätt;
- kommunicera med individer och grupper inom och utom församlingen på ett sätt som främjar dialog och lärande;
- göra didaktiska och metodiska reflektioner och ställningstaganden i undervisning och förkunnelse, samt växla mellan olika arbetsätt och metoder;
- visa insikt om och kunna bedöma rummets betydelse för möte, dialog och lärande;

Ledar- och medarbetarskap

Kandidaten ska efter utbildningen kunna:

- självständigt och tillsammans med andra, utöva ledarskap i församling genom att ta eget ansvar och samtidigt bidra till att stärka andras förmågor att ta ansvar;
- leda och förvalta nödvändigt förändrings- och utvecklingsarbete i församlingen;

- bidra till församlingens demokratiska kultur och aktualisera mångfaldsperspektiv av olika karaktär;
- samarbeta och samverka på konstruktiva sätt och ha god kännedom om vad det innebär att vara anställd i en församling;
- ha en god förståelse för pastorsyrkets etiska dimensioner och nödvändigheten av att på ett förtroendefullt sätt förena lära och liv i den egna personen;
- kunna bedöma pastorala situationer och problemställningar med en teologisk och etisk medvetenhet.

Vetenskapligt förhållningssätt.

Kandidaten ska efter utbildningen kunna:

- systematisera, kritiskt granska, tolka och diskutera teoretiska utgångspunkter, praktiska erfarenheter samt egna och andras värderingar;
- tillvarata och förmedla etablerad teologisk kunskap och forskningsresultat som grund för utveckling av den egna kompetensen och församlingens liv;
- förstå och värdera olika former av kunskap i relation till det egna och församlingens uppdrag.